

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการเสนอปัญหาในการวิจัย แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องข่าวสารในกรอบของสื่อและอิทธิพลของสื่อ จุดประสงค์ในการศึกษา และสมมุติฐานที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 นั้น จะเป็นแนวทางในการออกแบบวิจัย เพื่อใช้เป็นตัวแบบในการดำเนินงานวิจัย

ข้อความที่นำมาเสนอในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอนโดยละเอียดทั้งในเชิงหลักการและแนวปฏิบัติที่กระทำได้จริงจากสถานการณ์ของหน่วยการศึกษา เรื่องนี้ การปรับขั้นตอนในบางส่วนนั้นจะพยายามให้กระทบกระเทือนระเบียบวิธีวิจัยให้น้อยที่สุด

จากเหตุผลและหลักการดังกล่าว บทนี้จะนำเสนอหลักการและการปฏิบัติจริงในการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนต่อเนื่องไปตามลำดับ ดังนี้คือ (1) กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (2) กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง (3) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (4) วิธีการรวบรวมข้อมูล และ (5) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน

กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง "สื่อที่มีอิทธิพลทางการเมืองต่อผู้ใช้แรงงานไทย" นี้ เป็นการศึกษาถึงความรู้ ความรับรู้ ความสนใจในข่าวสารทางการเมือง ตลอดจนสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในองค์กรประเภทรัฐวิสาหกิจเท่านั้น มิใช่ผู้ใช้แรงงานในกลุ่มขององค์กรธุรกิจเอกชน ห้างร้าน ตลอดจนภาคอุตสาหกรรมในการเลือกที่จะศึกษาผู้ใช้แรงงานในกลุ่มที่สังกัดในองค์กรรัฐวิสาหกิจนั้น ก็เนื่องจากว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานกลุ่มนี้ประสบกับปัญหาด้านแรงงานบ่อยครั้ง กล่าวคือได้มีการเรียกร้องเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และบางครั้งการเรียกร้องได้ยืดเยื้อยาวนานไปจนถึงขั้นนัดหยุดงาน ซึ่งเป็นผลให้การดำเนินงานหยุดชะงัก เนื่องจากกลุ่มผู้ใช้แรงงานเหล่านี้มีการจัดตั้งองค์กรแรงงานที่เข้มแข็ง มีอำนาจในการเจรจาต่อรองสูง เป็นช่องทางที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองได้สูงกว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานในภาคธุรกิจการค้า ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้ จึงได้เลือกที่จะทำการศึกษาผู้ใช้แรงงานที่สังกัดในองค์กรรัฐวิสาหกิจ เป็นหลัก แต่เนื่องจากองค์กรรัฐวิสาหกิจมีอยู่เป็นจำนวนมาก ยากแก่การศึกษาได้อย่างทั่วถึง จึงได้ทำการศึกษาแต่เพียงรัฐวิสาหกิจที่มีบทบาทสำคัญเด่นชัดเท่านั้น โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือก กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่สังกัดในองค์กรรัฐวิสาหกิจมาทำการศึกษา 3 แห่ง คือ

1. การไฟฟ้านครหลวง
2. การประปานครหลวง
3. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

เมื่อได้องค์กรรัฐวิสาหกิจตัวอย่างแล้ว จึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ใช้แรงงานในองค์กร รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ๆ 70 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในการออกแบบ สอดถามมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 210 คน และได้ตรวจสอบแบบสอบถามที่ส่งกลับมาแล้วพบว่า มีแบบ สอดถามที่เสีย 39 ชุด เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 171 ชุด

ตารางที่ 3.1

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

จำแนกตามองค์กรที่สังกัด เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ การเป็นสมาชิกภาพของสหภาพแรงงาน ระยะเวลาการทำงาน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ส่วนราชการที่สังกัด		
1) การไฟฟ้านครหลวง	60	35.1
2) การประปานครหลวง	52	30.4
3) องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	59	34.5
2. เพศ		
1) ชาย	83	48.5
2) หญิง	88	51.5

(มีต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. อายุ		
1) 21-25 ปี	29	17.0
2) 26-35 ปี	76	44.4
3) 36-45 ปี	45	26.3
4) 46-55 ปี	21	12.3
4. การศึกษา		
1) ประถม 4-ประถม 7	6	3.5
2) มัธยม, ปวช., สวส.	84	49.1
3) ปริญญาตรีขึ้นไป	81	47.4
5. สถานภาพการสมรส		
1) โสด	90	52.6
2) แต่งงานแล้ว	81	47.4
6. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
1) 3,000 บาท - 6,000 บาท	67	39.2
2) 6,001 บาท - 9,000 บาท	28	16.4
3) 9,001 บาท ขึ้นไป	76	44.4
7. การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน		
1) เป็น	148	86.5
2) ไม่เป็น	23	13.5
8. ระยะเวลาการทำงานในองค์กรฯ		
1) 1-5 ปี	72	42.1
2) 6-10 ปี	33	19.3
3) 11-15 ปี	24	14.0

(มีต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4) 16-20 ปี	22	12.9
5) 21-25 ปี	14	8.2
6) 26 ปีขึ้นไป	6	3.5
รวม	171	100.0

ตัวแปรและการนิยามตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Dependent Variable) ประกอบด้วย ตัวกระทำกร หรือสื่อต่าง ๆ ในการให้ข่าวสารแก่กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อนร่วมงาน สมาชิกสหภาพ ฯลฯ

ตัวแปรตาม (Independent Variable) ประกอบด้วย ความรู้ในข่าวสารทางการเมืองด้านต่าง ๆ การรับฟังข่าวสาร ความสนใจในข่าวสาร ความเชื่อถือ ความศรัทธา ในข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

ตัวแปรควบคุม (Control Variable) ประกอบด้วยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ เพศ สถานภาพการศึกษา รายได้ เป็นต้น

1. เพศ แบ่งเป็นลักษณะ ชาย หญิง
2. อายุ คือ อายุจริงแบ่งเป็น 7 ช่วงระยะ คือ 21-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี 36-40 ปี 41-45 ปี 46-50 ปี 51-55 ปี
3. การศึกษา แบ่งเป็น 7 ประเภท โดยจะใช้ระดับการศึกษาสูงสุดเป็นหลัก คือ (1) ประถม 4 (2) ประถม 7 (3) มัธยม 5 (4) ปวช. (5) ปวส. (6) ปริญญาตรี (7) สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพการสมรส แบ่งเป็นลักษณะของโสด แต่งงานแล้ว
5. รายได้ของครอบครัว แบ่งได้เป็น 8 ระดับ คือ รายได้ต่อเดือนประมาณ
 - (1) ต่ำกว่า 3,000 บาท (2) 3,001-4,000 บาท (3) 4,001-5,000 บาท (4) 5,001-6,000 บาท (5) 6,001-7,000 บาท (6) 7,001-8,000 บาท (7) 8,001-9,000 บาท (8) 9,001 บาทขึ้นไป
6. ความเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก
7. ระยะเวลาการทำงาน แบ่งได้เป็น 6 ระดับ คือ (1) 1-5 ปี (2) 6-10 ปี (3) 11-15 ปี (4) 16-20 ปี (5) 21-25 ปี (6) 26 ปีขึ้นไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถาม 43 ข้อ เป็นข้อมูลส่วนตัวซึ่งจะใช้เป็นตัวแปรควบคุม 7 ข้อ (ข้อ 1-7) นอกจากนั้น เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความสนใจในข่าวสารด้านต่าง ๆ คือ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านแรงงาน ความถี่ในการเปิดรับฟังข่าวสาร ความเชื่อถือในข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ และความศรัทธาที่มีต่อองค์กรและผู้นำแรงงาน

เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ได้ปรับปรุงมาจากเค้าโครงการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องข่าวสาร และการสื่อสารในงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในหลายฉบับ โดยได้นำมาดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในเรื่องนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้ว ได้ทำการคัดเลือกแบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์จำนวน 171 ฉบับ ดังรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้เสนอมานี้แล้ว ต่อจากนั้นได้ลงรหัสเพื่อประมวลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ของศูนย์คอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการนี้ได้ตรวจสอบข้อมูลและทดสอบโปรแกรมให้เรียบร้อยก่อนทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จ

SPSS^x

นิยามศัพท์

สื่อทางการเมือง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตัวกระทำการ (Agent) ซึ่งหมายถึง ตัวกลางทุกชนิดที่ใช้ส่งผ่านข่าวสาร ตัวกลางดังกล่าวหมายรวมถึงสื่อทุกชนิด เช่น สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งรวมเรียกเป็นสื่อมวลชน และการพบปะบุคคลระหว่างภายในองค์การสหภาพแรงงาน ตลอดจนการได้รับมาจากการศึกษาอบรมในสถานที่การศึกษาต่าง ๆ ด้วย

ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง สิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการที่จะส่งผ่านไปให้ผู้รับสารอาจเป็นข้อความที่ประกอบขึ้นด้วยสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ผู้ส่งต้องการส่งไปให้ผู้รับ ซึ่งเนื้อหาจะเป็นทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย ฯลฯ ที่จะนำมาเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงาน

ความน่าเชื่อถือ หมายถึง ความสามารถของสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในข่าวสารทางการเมืองต่อกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความเชื่อมั่นในความถูกต้องของข่าวสารที่สื่อนั้นได้ถ่ายทอดให้

ความรู้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ใช้แรงงานเกี่ยวกับข่าวสารประเภทต่าง ๆ

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล (Person to Person) เพื่อที่จะส่งหรือถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ผู้ส่งสารหรือให้ข่าวสารในที่นี้ ได้แก่ สามี ญาติ เพื่อ สมาชิกสหภาพฯ เจ้าหน้าที่ศูนย์การฝึกอบรมด้านแรงงานในสถาบันต่าง ๆ รวมถึงอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น ที่จะให้ความรู้ความเข้าใจในข่าวสารทางการเมือง

การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผ่านสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภารโฆษณา เป็นต้น ในการให้ความรู้ ความเข้าใจในข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ